

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สภาพสังคมปัจจุบันเป็นสิ่งสมของการบริโภค การสื่อสารทุกอย่างเป็นการโฆษณาชวนเชื่อให้คนใช้เงินเพื่อบริโภคเงินปัจจัยสี่ การกู้เงินทำได้โดยง่าย เช่น เฟิร์สช้อย เงินด่วนควิกแคช ฯลฯ เป็นผลให้คนส่วนใหญ่มีหนี้สินที่เกินความจำเป็น กระแสบริโภคนิยม สินค้าและบริการถูกออกแบบมาให้สนองตอบความสะดวกสบาย ใครสามารถกระตุ้นความต้องการบริโภคได้ถึงประตูบ้าน ถือว่าประสบความสำเร็จ การกระตุ้นมาในรูปแบบของกลยุทธ์การขายแบบเคาะประตูบ้าน การคิด โปรโมชัน ส่งเสริมการขาย พลิกแพลงหลากหลายรูปแบบจนผู้ซื้อมีนงชนิด “ซื้อร้อยแถมล้าน” มีให้เห็นเสมอ (วัชรินทร์ คันทะชา, 2549)

ปัญหาสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนผ่านจากวิถีไทยดั้งเดิม หันไปยึดเอาวัฒนธรรมและรูปแบบวิถีสังคมในกระแสโลกาภิวัตน์มาปฏิบัติเพื่อปรับให้ทัน ให้เหมือน หรือให้ก้าวล้ำยุค ดังตัวอย่างปัญหาของชุมชนตำบลมะเขือแจ้ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ชาวชนส่วนใหญ่เข้าไปทำงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนไม่แน่นแฟ้นเท่าที่ควร เพราะชาวชนต้องออกไปทำงาน มีสังคมใหม่ เลิกงานก็ไปเที่ยวสังสรรค์ต่อ

จากการได้ข้อมูลดังนี้ นักวิจัยจึงได้ข้อคิดว่าจะต่อขยายการพัฒนาในรูปแบบการทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีออมทรัพย์ โดยขยายพื้นที่จากโครงการวิจัยเดิม คือ โครงการป่าดีดีคลองแข่งฟ้า บำบัดน้ำแข็งตะวัน : สุภามิตถ์ล้านนาสื่อสารสุขจากการไม่เป็นหนี้ ซึ่งมีพื้นที่อยู่ที่หมู่บ้านใหม่ฝายหิน เป็นพื้นที่ในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบไปด้วย 21 หมู่บ้าน คือ บ้านมะเขือแจ้ บ้านสะแล่ง บ้านแจ่ม บ้านสันคะยอม บ้านเหมืองกวัก บ้านฮ่องกอม่วง บ้านสันป่าเหียง บ้านกุ่มมีน บ้านป่าเป้า บ้านหนองหอย บ้านศรีดอนตัน บ้านเหล่า บ้านสันปูเลย บ้านป่าดิง บ้านหนองเหียง บ้านคอกวัว บ้านสันตันผึ้ง บ้านใหม่ฝายหิน บ้านใหม่เหมืองกวัก บ้านยี่ซ้อ และบ้านฮ่องกอม่วง 2

นักวิจัยจะนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชี ไปพัฒนาชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อให้ชุมชนเกิดความตระหนักเกี่ยวกับการใช้และการจัดหาเงิน ซึ่งจะมีหลักการอยู่ที่การใช้จ่ายตามความจำเป็นคือ ปัจจัยสี่ ให้ชุมชนพออยู่ พอกิน พอควร มีความสุข มีความสามัคคี มีความร่วมมือ มีความขยัน อดทนและความปรารถนาดีต่อกัน การปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยให้ประเทศเจริญได้

ในขณะเดียวกันนักศึกษาเอกบัญชีของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จะเข้าไปแลกเปลี่ยนความรู้ด้านบัญชีและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน วิเคราะห์การใช้จ่ายร่วมกัน เช่น มีพอใช้ ไม่เหลือเก็บ มีพอใช้และเหลือเก็บ มีไม่พอใช้และเป็นหนี้ หรือมีไม่พอใช้ แต่ไม่เป็นหนี้หลังจากนั้นมาทำบัญชีรับจ่ายของตนเอง อาจจะเปรียบเทียบบัญชีรับจ่าย หลังจากการฝึกคิดวิเคราะห์ ว่ามีรายรับมากกว่ารายจ่ายเพิ่มขึ้นหรือไม่ วิเคราะห์การใช้จ่ายให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นนำความรู้ในห้องเรียนไปถ่ายทอดด้านเทคนิคให้กับชุมชน ในขณะเดียวกันให้นักศึกษาสืบค้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางการใช้เงิน ตรวจสอบด้วยการใช้เทคนิคการทำบัญชีสมัยใหม่และประเมินวิเคราะห์รายรับรายจ่ายบัญชีของตนเองและบัญชีของชุมชนว่าผลเป็นอย่างไร

ในที่สุดนักวิจัยจะนำภูมิปัญญาความรู้ที่มีอยู่ในตัวปราชญ์ของชุมชน บูรณาการกับความรู้สากลของทีมวิจัย ซึ่งได้แก่ ความรู้ด้านบัญชี โดยเน้นเป้าหมายการทำบัญชีให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ รู้จักวิเคราะห์ผลการบันทึบบัญชีเพื่อให้เกิดการตระหนักในการใช้จ่ายเงิน ตลอดจนการเรียนรู้วิธีปฏิบัติตามพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาเป็นฐานความรู้กลับคืนสู่ท้องถิ่น เกิดการสืบทอดและพัฒนาเครือข่ายความรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการทำบัญชีครัวเรือน ของชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. ขอบเขตพื้นที่วิจัย ชุมชน ในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
3. ขอบเขตของช่วงเวลาที่วิจัย ตุลาคม 2551 ถึง กันยายน 2552
4. ขอบเขตของประชากรผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย ชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

นิยามศัพท์

บัญชีครัวเรือน หมายถึง การบันทึกรายรับและรายจ่ายในครัวเรือน เพื่อให้ทราบจำนวนรายรับและรายจ่ายของครัวเรือน และนำตัวเลขจากการบันทึกบัญชีมาวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินเพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและเพิ่มการออมเงินตามแนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านความรู้ จะได้องค์ความรู้เกี่ยวกับ วิธีการในการทำบัญชีครัวเรือน ของชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 18 หมู่บ้าน
2. ด้านการพัฒนา สามารถพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีของชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 18 หมู่บ้าน
3. ด้านผลผลิต ได้รูปแบบการจัดทำบัญชี ครัวเรือน ที่ช่วยให้ชุมชนมีวิธีการใช้จ่ายเงินที่เหมาะสม และได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอย่างถูกต้องและทันเวลา ด้วยแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสามารถนำไปเผยแพร่และสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนได้